

10.4.2015

Dnro 76/2015

1/3

Ympäristöministeriö
PL 35, 0023 Valtioneuvosto
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Asia: Lausuntopyyntö asetuksen 10 §:n 8 momentin 8 muuttamisesta EU:n Nitraattidirektiivin kansallisen asetuksen päivityksessä

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntoon valtioneuvoston asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta 10 §:n pykälän momentin 8 muuttamisesta seuraavaa:

1. Muutosesitys riittämätön

MTK pitää ministeriön esitystä siitä, että ainoastaan kuiva-ainepitoisuudeltaan alle 30 prosenttia käsittävien lantojen ja orgaanisten lannoitevalmisteiden käyttö olisi kielletty peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, riittämättömänä.

2. MTK:n muutosesitys 10 §:n momenttiin 8

MTK esittää, että lantojen ja orgaanisten lannoitevalmisteiden käyttö olisi kiellettyä pellonosilla,

- 1) joiden kaltevuus on vähintään 20 % ja tällöinkin
- 2) vain syyslevityksen yhteydessä sekä
- 3) vain vesistöihin rajoittuvilla ja vesistöihin päin viettävillä lohkoilla

3. Perustelut MTK:n esitykseen

MTK pitää ministeriön esitystä riittämättömänä, koska

- 1) lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden levityksen rajoittaminen vähintään 15 % kalteville lohkoille vaikeuttaa tarpeettomasti lohkon mahdollisuuksia tuottaa tasalaatuinen sato. Sen sijaan 20 %:n kaltevuus on merkittävä haitaten viljelytoimia ja lisäten syyshuhtoutumisriskiä.
- 2) rajoituksen lieventäminen koskien vain kuivaa materiaalia vaikeuttaa edelleen tarpeettomasti lannoittamista lietteillä, jotka imeytyvät maahan ravinteineen usein tehokkaammin kuin kuivatavara, jos maan rakenteesta huolehditaan eikä maata tiivistetä tarpeettomasti. Keväällä levitetystä lannasta ja orgaanisesta lannoitteesta vapautuva tyyppi tulee kasvuston käyttöön kesän aikana. Siten kaltevien peltojen lannoitusta tulee rajoittaa vain syyslevityksen osalta ja kevätlevitys on sallittava myös nestepitoisille lannoitteille.
- 3) kaltevan pinnan huuhtoutumisriski on todennäköisin vain syyslevityksessä ja irtoveden viemänä vesistöihin. Siten kaltevuusrajoitus on tarpeellista kohdistaa vesistöjen varrelle vesistöihin päin viettävälle lohkon osille.

Ymmärrettävästi typen huuhtoutumisen riski kasvaa, jos lannoitteet joutuvat veden viemäksi ennen kuin lannoitteiden tyyppi on vapautunut sen orgaanisesta aineksesta ja pidähtynyt maaperään tai päähtynyt kasvillisuuteen. Tällaiseen tilanteeseen tarvitaan 1) rankkasateet ja vettyneet olosuhteet välittömästi lannoittamisen jälkeen ja 2) tiivis maaperä, johon vesi ei imeydy riittävän nopeasti sekä 3) kalteva pinta, jotta pintavirtailu on mahdollista, sekä 4) vesistöjen läheisyys sillä muutoin ei kaltevuus lisää huuhtoutumisriskiä alueilla, johon asetus viittaa.

Jos ministeriöllä on toinen käsitys, on välttämätöntä, että tieteelliset julkaisut referoidaan muistiossa ja pykälän ympäristövaikutukset perustellaan elinkeinolle. Myös kustannusvaikutukset kaltevien osien kiertämisestä peltoviljelyn yhteydessä ja sadontuottokyvyn heikentymisestä on osoitettava.

4. Maaperäkemiallisia näkökohtia ministeriön esitykseen

Ministeriön esityksessä perustellaan rajausta alle 30 % kuiva-ainepitoisuuden omaavien lantojen ja orgaanisten lannoitevalmisteiden käyttöön seuraavasti: *"On todettu, että näiden huuhtoutumis- ja haihtumisriskit ovat nestemäisiä lietelantoja, virtsoja ja orgaanisia lannoitevalmisteita vähäisemmät."* MTK pyytää tähän perusteluun tieteelliset argumentit, On ensinnäkin kysyttävä, miten kaltevuus vaikuttaa haihdunnan riskiin. Luonnontieteiden perusteella typen haihduntaan vaikuttaa nimenomaan sääolot (tuulisuus, ilmankosteus ja haihduntavirtaukset), maalaji ja sen happamuus sekä maaperän rakenne. Siten Mattila (1996) mittasi hyvin alhaisia lietelannan ammoniakkipäästöjä hyvärakenteisessa huokoisessa maassa, johon orgaaninen nestepitoinen lannoite imeytyi nopeasti. Toiseksi MTK muistuttaa, että kuiva-ainepitoisuus ei sinänsä vaikuta haihdunnan riskiin vaan yhdiste. Esimerkiksi urean haihduntatappiot ovat pienemmät nestemäisenä kuin kuivana, koska neste vie typen maanpinnan alle (Bhogal ym. 2003).

MTK korostaa, että EU:n nitraattidirektiivillä pyritään nimenomaan rajoittamaan typen huuhtoutumista. Se on vanhimpia vesistöjen suojeluun tähtääviä säädöksiä EU:ssa, vuodelta 1991. Viittaus nitraattiin on perusteltu, sillä maaperäkemian lainalaisuuksien mukaan typi huuhtoutuu nitraattina eli negatiivisena NO_3^- -ionina, joka pidättyy heikosti negatiivisesti varautuneen maaperän hiukkaspinnoille. Nitraattia vapautuu maaperän orgaanisesta typpivarannosta (useita tonneja hehtaarilla) mikrobitoiminnan tuloksena ja lämpimissä oloissa. Kasvi ottaa typen nitraattina tai ammoniumionina, jota vapautuu niin ikään maaperän orgaanisista typpivaroista mutta positiivisena anionina pidättyy maaperään nitraattia paremmin. Ammonium pyrkii maaperässä nitrifioitumaan nitraatiksi. Hyvässä sadossa saadaan talteen kesällä orgaanisesta typpivarannosta vapautuneet tai lannoitteena annetut nitraatit (Pietola ym. 1999). Kevätlevitys ei siten ole ongelma, ellei ole kyse poikkeuksellisen jyrkistä lohkoista, joissa normaali viljely- ja sadonkorjuu on mahdotonta.

MTK muistuttaa, että viljelyssä ja ravinteiden tehokkaassa käytössä on oleellista panostaa maan rakenteeseen ja kasvukuntoon. Ravinteet kiertävät tehokkaimmin päätyessään sadonkorjuussa eteenpäin ruokaketjussa. Perusteettomat säädökset, jotka haittaavat käytännön viljelyä ja pirstaloivat lohkoja, eivät edesauta ravinteiden tehokasta hyödyntämistä, joka on yhteinen tavoitteemme.

Lopuksi muistutamme, että kaltevat lohkot on oltava yksiselitteisesti viljelijöiden tiedossa, ennen kuin kaltevuuteen viittaava pykälä voi toimia. Nykyisessä tilanteessa hallinnollinen taakka on kohutun ja pykälän käytännön toteuttamisen vaikeus ylitsempääsemätön. – Lisäksi luomuvihannesten tuotannon turvaamiseksi esitämme, että tuotantoeläinten lannassa ja orgaanisissa lannoitevalmisteissa vuosittain levitettävä kokonaistypen määrä saa olla enintään 170 kg/ha laskettuna kolmen vuoden keskiarvona.

Helsingissä huhtikuun 10. päivänä 2015

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.

Liisa Pietola
ympäristöjohtaja

Antti Sahi
toiminnanjohtaja

Viitteet:

Bhogal, A., Dampney, P., Goulding, K. 2003. Evaluation of urea-based nitrogen fertilisers' Research. Report for Defra Projects NT2601 and NT2602. www.defra.gov.uk

Mattila, P.K. 2006. Ammonia emissions from pig and cattle slurry in the field and Utilization of slurry nitrogen in crop production. Agrifood Research Reports 87, MTT. <http://www.mtt.fi/met/pdf/met87.pdf>

Pietola, L., Elonen, P., Tanni, R. 1999. Responses of N use and yields of spring cereals and oilseed rape to N fertilization - with special reference to plant growth regulators. Agricultural and Food Science in Finland 8: 423-440.